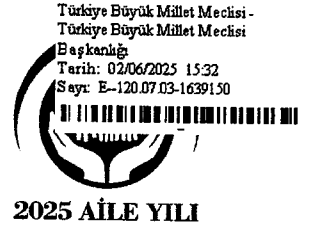

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16236962

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 11.11.2024 tarihli ve 1527904 sayılı yazınız.
b) 25.12.2024 tarihli ve 1553950 sayılı yazınız.
c) 27.12.2024 tarihli ve 1555877 sayılı yazınız.

7/18957 GK 42
7/20686 GK 71
7/20934 }
7/20935 } GK 75
7/20936 }

İlgi yazılar ekinde alınan Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/18957, 7/20686, 7/20934, 7/20935 ve 7/20936 Esas Numaralı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazılarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/18957 Cevap Metni (7 Sayfa)
2 - 7/20686 Cevap Metni (5 Sayfa)
3 - 7/20934 Cevap Metni (2 Sayfa)
4 - 7/20935 Cevap Metni (1 Sayfa)
5 - 7/20936 Cevap Metni (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: BA2FAA35-A884-42AC-BA91-A2D55577A07D

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No: (312) 705 58 09

**Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF'a Ait 7/18957 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir.

Bakanlığımızca yürütülmekte olan yardım programlarına ilişkin süreçlerin yönetiminde; Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (BSYBS) kullanılmaktadır. 2010 yılından beri kullanılan, 29 farklı kurumla entegre bir şekilde çalışan BSYBS ile vatandaşlara sunulan hizmetlerin kalitesi ile çeşitliliği artırılmış, bunun yanı sıra sosyal yardım sistemi şeffaf ve hesap verilebilir hale getirilmiş, sistemdeki mükerrerlik, koordinasyonsuzluk ve insan odaklı olmayan muhtaçlık tespiti gibi sorunlar ortadan kaldırılmıştır. Böylelikle vatandaşlar muhtaçlıklarını ispatlama gibi bir külfetten kurtarılmış ve daha önce 12 ayrı işlem noktasından 17 farklı evrak temini gereken ve 15-20 gün süren yardım başvuru süreci dakikalar ile ifade edilen bir zaman dilimine düşürülmüştür.

“Dijitalleşen Türkiye” vizyonu ile yola çıktığımız online sosyal yardım başvurusu döneminde vatandaşlarımız sosyal yardım başvurularını e-Devlet üzerinden yapabilmektedirler. Böylelikle sosyal yardım yararlanıcılarının sosyal yardım başvurusu yapmak için katlanmak zorunda oldukları ulaşım maliyetleri ortadan kaldırılmış, kırtasiyecilik en aza indirilmiş, hizmetin hızlı ve etkin sunulması kolaylaştırılmıştır.

Ayrıca sosyal yardım sunumumuzun hızlı ve yaygın biçimde verilebilmesi için günümüz dijital çözümlerinin sosyal yardım alanında kullanımına geçiş süreci başlatılmıştır. Bu doğrultuda sosyal yardım incelemelerinde hedeflenen hızlı, pratik, etkin, verimli hizmet sunumu ve kırtasiyeciliğin azaltılması için dijitalleşmeye gidilerek SYD Vakfı personelinin kullanımına tahsis edilmek üzere tablet dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan Bakanlığımızın teşkilat yapısı göz önünde bulundurulduğunda SYD Vakıfları Bakanlığımızın alt birimi, taşra teşkilatı ya da ilgili kuruluşu olarak yapılandırılmamıştır. SYD Vakıfları özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olup yetkili karar organları Mütevelli Heyetleridir. Başkanlığını mülki idare amirlerinin yaptığı Mütevelli Heyetleri, belediye başkanlarının, sivil toplum kuruluşlarının, muhtarların ve kamu çalışanlarının yer aldığı katılımcı bir yapıdan oluşmaktadır.

Bununla birlikte SYD Vakıfları, Bakanlığımız müfettişleri, Vakıflar Genel Müdürlüğü müfettişleri ve İç İşleri Bakanlığı müfettişlerince 3'lü bir denetime tabi tutulmaktadır.

Darülaceze 130 yıldır örnek bir sosyal hizmet modeli sunan köklü bir kurumdur. Bu çerçevede Darülaceze her yıl üniversitelerle yapılan protokollerle hizmet kalitesini artırmaya yönelik çeşitli araştırma geliştirme çalışmalarına ev sahipliği yapmaktadır.

Darülaceze Başkanlığı ile Üniversiteler arasında yapılan protokoller çerçevesinde personellerine yönelik mesleki yeterliliklerini artırmak amacıyla her yıl hizmet içi eğitimler düzenlenerek bu kapsamda eğitimler verilmektedir. Hizmet içi eğitim programları üniversitelerde görevli öğretim üyeleri tarafından ücretsiz olarak verilmektedir. Darülaceze Başkanlığı personelinin mesleki yeterlilik ve gelişimine yönelik; Bası Yarası Önleme ve Bakımı, İş Sağlığı ve Güvenliği, 4857 Sayılı İş Kanunu, Demans Hastalarının Bakımı ve Geropsikiyatri, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Yaşlı

Bakım Hizmetinde Günlük Bakım ve Kişisel Bakım, Dezenfeksiyon ve Sterilizasyon, Hasta ve Yaşlılarda Düşme Riski, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Alzheimer'lı Hastaya Yaklaşım konularında hizmet içi eğitim verilmiştir. Bu çalışmalar ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından gönüllülük esasıyla yürütülmekte olup Kuruma herhangi bir ek maliyet oluşturmamaktadır. Ayrıca personelin mesleki yeterlilik ve gelişimine yönelik yüksek lisans ve doktora yapmaları imkanı tanınmaktadır.

Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Bakanlığımız tarafından 0-18 yaş aralığındaki çocukların ihmal, istismar ve şiddetten korunması, iyilik hallerinin artırılması, sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla kapsayıcı ve modüler bir eğitim programı hazırlanmaktadır.

Bu kapsamda 11. ve 12. Kalkınma Planı ile 2022, 2023 ve 2024 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan *“Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir.”* tedbiri doğrultusunda Bakanlığımız tarafından 0-18 yaş aralığındaki çocukların ihmal, istismar ve şiddetten korunması, iyilik hallerinin artırılması, sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla *“Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı”* hazırlanmaktadır.

Eğitim programının ilk aşaması olarak 0-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveyn/bakım verenlerine yönelik modüller tamamlanmıştır. Program; *“İhmal ve İstismarın Önlenmesi-Ebeveyn İçin Temel Bilgiler”, “Ebeveynlik”, “Gelişim”, “Duyarlı Bakım”, “Pozitif Disiplin”, “Günlük Rutinler”, Dijital Ebeveynlik”, “Etkileşimli Rutinler: Oyun Oynama ve Kitap Okuma”* başlıklı modüllerden oluşmaktadır.

Bununla birlikte programın 7-18 yaş grubu çocuklara ve ebeveynlerine yönelik modüllerinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar başlatılmıştır.

Eğitim programı ile ebeveyn/bakım verenlerin, çocukların sağlıklı gelişimleri için gerekli temel alanlarda bilgilendirilmesi, doğumdan itibaren sevgi ve şefkat odağında çocukların gelişimi, duyarlı bakımı, ihtiyaçları ve gelişim süreci içinde nasıl desteklenmeleri gerektiği hususlarında güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu haliyle eğitim programı, çocuk işçiliğinin önlemesi konusunda da koruyucu ve önleyici mahiyette bir programdır.

Bakanlığımız çocuk bakım kuruluşları önceden çok katlı koğuş tipi yapılar şeklinde hizmet vermekte iken 2017 yılında koğuş tipi kuruluşlardan tamamen aile ortamına yakın ev tipi modellere geçilmiştir. Kuruluşların fiziki yapısı aynı yerleşkede bulunan birden fazla villa şeklinde oluşturulmuş ev tipi yatılı kuruluşlar olarak planlanmıştır. Kuruluşlar içerisinde atölyeler, etüd odaları, kütüphane, spor alanları, ortak bahçeler bulunmaktadır.

Çocuk Evleri Sitesi, korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı, aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluştur.

Çocuk Evi hizmeti, korunma altında bulunan çocukların daha küçük birimlerde bakımının sağlanması amacıyla her ilin sosyal, kültürel ve fiziksel yapısı çocuk yetiştirmeye uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde, okullara ve hastanelere yakın apartman dairesi veya müstakil dairelerde verilen yatılı sosyal hizmet modelidir.

Çocuk Evleri ile Çocuk Evleri Sitelerinde koruma ve bakım altında bulunan çocukların korunması, bakımı, bedensel, eğitsel, psikososyal gelişimleri ile bir iş veya meslek sahibi

edilmeleri ve topluma yararlı kişiler olarak yetişmelerinin sağlanması amacıyla Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı (ÇODEP) hayata geçirilmiştir. Program tüm Çocuk Evleri ile Çocuk Evleri Sitelerinde uygulanmaktadır.

Mağduriyeti sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklarımıza korunma, bakım ve psikososyal destek hizmeti vermek üzere Çocuk Evleri Sitelerimiz ihtisaslaştırılmıştır.

2007 yılında 4 olan İhtisaslaştırılmış Çocuk Evi Sitesi sayısı bugün itibariyle 62'ye çıkarılmış olup toplam 2.006 kapasite ile 6 ihtisas alanında hizmet vermektedir.

İhtisaslaştırılmış ocuk evleri sitelerinde, çocukların temel gereksinimlerini karşılamak, fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere hizmet verilmektedir. Bu kapsamda bu kuruluşlardan hizmet alan çocuklara özgü Anka Psikososyal Destek Programı uygulanmaktadır.

2002 yılında koğuş tipinde olan 200 yurt ve yuvalarımızda 19.375, 3 Çocuk Evleri Sitesinde 250 ocuk hizmet almakta iken 2025 yılı Mart ayı itibariyle 80 ocuk evleri koordinasyon merkezine bağlı 1.185 ocuk evinde 5.655, 119 ocuk evleri sitesinde 7.919 ve 58 ihtisaslaşmış ocuk evleri sitesinde 1.544 ocuk olmak üzere, toplam 15.118 çocuğumuz kuruluş bakım hizmetimizden yararlanmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı ocuk bakım kuruluşlarında "Aile Bilgi Sistemi" kullanılmaktadır. Kuruluş bakımı altında bulunan çocuklar hakkında bilgiler, kuruluş kapasiteleri, uygulanan psikososyal destek programlarına ilişkin form ve bilgiler, çocukların ilaç ve sağlık takipleri, çocukların eğitim ve harçlık takipleri gibi birçok işlem, Aile Bilgi Sisteminde yer alan modüller aracılığıyla yapılmaktadır.

Bakanlığımız ile Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı gibi kurumlarla yapılan protokoller doğrultusunda koruma ve bakım altındaki çocuklara ilişkin gerekli bilgiler bahsi geçen Kurumlar arasında paylaşılarak hizmetin etkinliği ve hızı artırılmaktadır.

Bakanlığımız koordineesinde ocuk haklarının etkin bir şekilde uygulanması ve koordinasyonunun sağlanması için "2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı" hazırlanmış ve 2023 yılı Nisan ayında yürürlüğe konulmuştur. Belge doğrultusunda ocuk işçiliğine ilişkin somut stratejik amaç, hedef ve eylemler düzenlenmiştir.

Ülkemizde bugüne kadar yürütülen ocuk işçiliğini önlemeye yönelik çalışmalar ile uyumlu olarak, 138 ve 182 sayılı ILO Sözleşmelerinin uygulanmasını da içeren, ocuk işçiliğinin nlenmesine yönelik olmak üzere "ocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı" oluşturulmuştur. Program dahilinde, ocuk hakları konusundaki farkındalığın artırılması için Bakanlığımızca koordine edilen İl Çocuk Hakları Komitelerinde ocuk işçiliği ile mücadele konusunun özel olarak ele alınması faaliyeti yer almaktadır. Bu doğrultuda, 81 İlimizde oluşturulan Çocuk Hakları İl Komiteleri tarafından her yıl 12 Haziran Çocuk İşçiliği ile Mücadele günü kapsamında farkındalığı arttırıcı faaliyetler yrtlmektedir.

Ayrıca EU IPA II kapsamında Bakanlığımız ile çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ortak yararlanıcısı olduğu "Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi Projesi" uygulamaya konmuştur. Projenin amaçlarından biri de ocuk işçiliğinin takibi ve nlenmesine yönelik Bakanlık kapasitesinin artırılarak ocuk işçiliğinin önlenmesidir. Proje Kasım 2021 – Kasım 2024 yıllarını kapsamaktadır.

2021 yılında “22 İlde kırsal bölgelerde çocuklar için koruyucu ve önleyici hizmetler hakkında bilgilendirme yapılması ve ihtiyaçların belirlenmesi” ne yönelik bir çalışma başlatılmıştır.

Çalışmada ekipler tarafından ziyaret edilen köylerde aileler ve çocukların yanı sıra muhtarlar, okul idarecileri, belediye görevlileri ve imamlarla da görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma büyükşehirler dışındaki 51 ilde yaygınlaştırılmıştır.

Ek olarak Bakanlığımızca her ilde Çocuklar Güvende Ekipleri oluşturulmuş ve ekipler aracılığıyla risk altındaki çocuklara yönelik tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca Çocuklar Güvende Ekipleri; çocuk işçiliği ile mücadelede öncü ve koordinatör kurum olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Bakanlığımıza bildirim yapılan çocuklara yönelik hızlı bir şekilde eğitim, sosyal hizmet, sosyal yardım ve her türlü rehberlik hizmetlerinin verilebilmesi amacıyla da faaliyet göstermektedir.

Ekipler tarafından alan taramaları, çocuklarla mesleki çalışmalar, hane ziyaretleri, ailelere yönelik rehberlik faaliyetleri, eğitim kurumları ziyaretleri gerçekleştirilmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca çocuğun ailesine rehberlik hizmeti verilmekte, gerekli görüldüğü takdirde aile hakkında adli işlem başlatılabilmekte, gerek görülmesi halinde çocuk kurum bakımına alınabilmektedir.

Kadına yönelik şiddetle mücadele alanında “şiddete karşı sıfır tolerans ilkesi” çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmaların ana başlıklarından biri de koruyucu ve önleyici hizmetlerdir. Bu başlık altında, koruyucu ve önleyici hizmetlerin etkin sunulması üzere kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik çalışmalarımız; risk odaklı yaklaşımdan hizmetlerde ihtisaslaşmaya, hizmet kuruluşlarımızın ve personelimizin kapasitesinin niceliksel ve niteliksel olarak artırılmasından şiddet mağdurlarının psikososyal iyilik halinin desteklenmesi ve şiddet uygulayanların şiddet içermeyen davranış kalıplarını benimsemeleri amacıyla geliştirdiğimiz özel müdahale programlarına kadar geniş bir yelpazede sürdürülmektedir.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede koruyucu ve önleyici hizmetlerimiz Bakanlığımıza bağlı 84 Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM), 112’si Bakanlığımıza bağlı 150 Kadın Konukevi ve 423 Sosyal Hizmet Merkezi Şiddetle Mücadele İrtibat Noktasıyla ihtisaslaşmış bir biçimde sunulmaktadır.

2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un 14’üncü maddesiyle kurulan ŞÖNİM’ler; şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmi dört saat esaslı ile yürüten merkezlerdir. Kanun ile ŞÖNİM’leri kurma görevi Bakanlığımıza verilmiştir. ŞÖNİM’ler 2012 yılında 14 ilde 2 yıllık pilot uygulama ile başlatılmış olup 2024 yılında ise İstanbul-Sancaktepe ŞÖNİM ve İzmir-Menemen ŞÖNİM’in açılmasıyla ŞÖNİM sayısı 84’e ulaşmıştır. Büyükşehirlerimizde ikinci ŞÖNİM’lerin açılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

ŞÖNİM’lerde hizmetin etkin bir biçimde sunumunda Sosyal Çalışmacı, Psikolog, Çocuk Gelişimcisi, Sosyolog, Psikolojik Danışman (Rehber Öğretmen) unvanına sahip meslek elemanları görevlendirilmesinin yanı sıra kadına yönelik şiddetle mücadele alanında hizmet veren ilgili kamu kurum ve kuruluş personellerinden polis, hemşire ve eğitimcilerin de ŞÖNİM’de yarı zamanlı/tam zamanlı görev yapması planlanmıştır. Böylelikle; şiddet mağdurunun ihtiyaç duyduğu destek, iş

birliği ile tek elden sağlanmaktadır. ŞÖNİM’lerde görev yapan idari, mesleki ve destek personelinin hizmet sunum kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalarımız temel düzey ve ileri düzey eğitimlerle sürdürölmektedir.

ŞÖNİM’lerde sunulan hizmetlerde standartlaşmanın sağlanması, hizmetlerin ölçülebilir ve izlenebilir bir şekilde yapılandırılması amacıyla ŞÖNİM Hizmet Standartları ve Öz Değerlendirme Rehberi hazırlanmıştır. Rehber kapsamında, personele yol gösterici mesleki müdahale yönergeleri düzenlenmiş, kullanılan mesleki ve yönetsel formlar güncellenmiş, hizmet standartlarının fiziksel, yönetsel ve mesleki olarak değerlendirilmesinde kullanılacak ölçütler belirlenmiştir. ŞÖNİM öz değerlendirme çalışmaları kapsamında kuruluşlar kendi iç değerlendirmelerini gerçekleştirmekte, Bakanlık merkez teşkilatımızca ise saha ziyaretleri gerçekleştirilerek dış değerlendirme çalışmaları yürütölmekte; elde edilen bulgularla kuruluşun iyileştirmesi gereken yönleri belirlenerek buna ilişkin planlar hazırlanmakta ve takibi sağlanmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede hizmetlerimizi bilimsel kanıtlar temelinde inşa etmek üzere araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri yürütölmektedir. Bu çerçevede, TÜBİTAK 1007 Programı kapsamında gerçekleştirilen ve 1.10.2024 tarihi itibarıyla başlatılan Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması-2024 Projesi kapsamında Türkiye’de kadına yönelik şiddete ilişkin güncel veri toplamının yanı sıra, projenin ikinci bileşeni olarak kadına yönelik şiddet mağdurlarının psikososyal iyilik halinin artırılması amacıyla sunulacak sosyal hizmetleri; bilimsel kanıta dayalı, sistematik, bütöncöl ve mağdurun özel ihtiyaçlarına duyarlı şekilde yapılandıran bir psikososyal destek modeli geliştirilecek ve bunun etkin olarak Türkiye genelinde hayata geçirilmesi için uygulayıcı ve eğitimci programları hazırlanacaktır.

Kadına yönelik şiddetle mücadeleyi çok taraflı olarak ele almanın önemine binaen Şiddet Uygulayanlara Yönelik Psikososyal Müdahale Modelinin Geliştirilmesi Projesi’ni hayata geçirmek üzere de çalışmalar sürdürölmektedir. TÜBİTAK 1007 programı kapsamında proje başvuruları 01.10.2024-15.11.2024 tarihleri arasında alınmıştır. Proje ile şiddet uygulayan profillerinin analiz edilmesi, ihtiyaca uygun modöler müdahale programının ve iş akışlarının geliştirilmesi ile bütöncöl müdahaleler vasıtasıyla şiddet döngüsünün kırılması hedeflenmektedir.

Aile Eğitim Programının 5 temel alanından olan “Hukuk” alanı ile “Eğitim ve İletişim” alanında aile içi şiddet, ihmal ve istismarın önlenmesine ilişkin halk eğitimleri programın başlangıcından itibaren 81 il genelinde verilmektedir. Aile içinde yaşanan sorunların yapıcı bir yaklaşımla çözümüne yönelik olarak uzman personelimizle ölk genelindeki Sosyal Hizmet Merkezleri ve İl Müdürlüklerinde aile danışmanlığı hizmetimiz ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Şiddetle mücadele bağlamında aile ve toplumu sosyal risklerden ve zararlı alışkanlıklardan koruyabilmek amacıyla gerekli farkındalık çalışmalarının yürütölmesi de önem taşımaktadır. Aile Eğitim Programı (AEP) çerçevesinde “Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığından Korunma Modölü” ve Yeşilay işbirliğinde gerçekleştirilen “Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM)” Eğitimleri aracılığıyla farkındalık eğitimleri verilmektedir. Bakanlığımızca başlatılan Sosyal Uyum Süreci Danışmanlığı kapsamında bağımlılıkla mücadele alanında 18 yaş üzeri bireylere, ailelerine ve yakınlarına ihtiyaç duydukları rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin standartları belirli şekilde gündözlöl bir hizmet modeli aracılığıyla sunulması hedeflenmektedir.

Diğer yandan, Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı’nda (2024-2028) “Aileyi tehdit eden şiddet, zararlı akımlar ve alışkanlıklarla mücadelenin güçlendirilmesi” stratejik hedefi mevcuttur. Söz konusu hedef altında “Aile içi şiddet ve aile

düzenine karşı işlenen suçlar ile nedenlerine yönelik analiz çalışmaları yapılacaktır” faaliyetinin ve diğer destekleyici faaliyetlerin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Ülkemiz, 2009 yılında engelli hakları açısından evrensel standartları ortaya koyan Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (EHİS)’ye taraf olmuş, 2015 yılında ise Sözleşme’ye Ek İhtiyari Protokolü’nü onaylayarak engelli bireyler açısından BM Engelli Hakları Komitesi’ne bireysel başvuru yolunu açmıştır. Bu Sözleşme ile toplumsal yaşamın diğer tüm alanlarında olduğu gibi engelli bireylerin ayrımcılığa uğramadan diğer bireylerle bir arada kapsayıcı istihdam hakkı da güvence altına alınmıştır. Ülkemiz, Sözleşme ile uyumlu bir şekilde başta 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun olmak üzere ulusal mevzuatta da benzer düzenlemeleri hayata geçirmiştir.

Bakanlığımız tarafından ülkemizde engelli bireylerin istihdamının teşvik edilmesi ve engelli bireylerin ayrımcılığa uğramadan istihdamda yer alabilmeleri amacıyla politika, mevzuat ve uygulama düzeyinde kapsayıcı çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizde engelli istihdamında kullanılan temel yöntemler; kota yöntemi ile birlikte iş piyasasında istihdamı güç zihinsel ve ruhsal engelli bireyler için korunmalı istihdam yöntemleridir. Ayrıca, kendi işini kurma teşvikleri, engelli çalıştıran işverenlere sigorta prim desteği, engelli çalışanlara vergi indirimleri ve erken emeklilik gibi teşvikler de uygulamada yerini almış durumdadır.

Bakanlığımız engelli bireylerin kamuda memur olarak istihdam edilme süreçlerinde görev alan kurumlardan birisidir. 2011 yılında mevzuatta yerini alan ve 2012 yılında birincisi gerçekleştirilen merkezi sınav (Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı); engel gruplarına ve engellilik durumuna uygun sınav düzenlemelerinin hayata geçirilmesini, engelli istihdamında nesnel ölçütlere dayalı bir sistemin kurulmasını ve hak kayıplarının önüne geçilmesini sağlamıştır. Bu süreçte diğer ilgili taraflarla birlikte Bakanlığımız da aktif bir rol üstlenmiştir.

2002 yılında 5.577 olan engelli memur sayısı, EKPSS’nin uygulamada yerini alması sonucunda 2025 yılı Mart ayı itibarıyla 73.800’e ulaşmıştır. Bu sayının 47.321’i doğrudan 2012-2022 yılları arasında altı kez düzenlenen EKPSS aracılığıyla gerçeklemiştir.

Önümüzdeki dönemde, 2024 yılında yedinci kez düzenlenen EKPSS uyarınca yeniden kamuya engelli memur yerleştirmeleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda; 2025 yılı için kamu kurumlarının Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı E-Uygulama sistemine açık engelli kadro bilgilerinin giriş işlemleri tamamlanmıştır. Bu süreci takiben kadroların ÖSYM’ye bildirimi, ÖSYM’nin Tercih Kılavuzunu hazırlaması ve duyurması, adayların tercihlerini yapması ve tercihler doğrultusunda yerleştirmelerin tamamlanması sağlanacaktır.

Bakanlığımız, korumalı istihdam kapsamında; zihinsel ve ruhsal engelli bireylerin istihdam edildiği korumalı işyerlerine statü belgesi verilmesi ve bu işyerlerinde çalışan engelliler için işverene ücret desteği sağlanması süreçlerini yürütmektedir. Halen ülkemizde 17 işyeri korumalı işyeri statüsünü almış durumdadır.

Bakanlığımız engelli bireylerin destekli istihdam yoluyla iş piyasasında istihdamlarının teşvik edilmesi ve destekli istihdam yönteminin ülke gündemine alınması amacıyla 2014-2018 yılları arasında bir destekli istihdam projesi olan İşe Katıl Hayata Atıl Projesini yürütmüştür. Proje ile yaklaşık 1.000 engellinin iş piyasasında sürdürülebilir istihdamı sağlanmıştır. Ayrıca anılan proje ile ilgili tarafların destekli istihdam yöntemini gündemlerine almaları sağlanmış, İŞKUR Genel Müdürlüğü iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri kapsamında, iş arayan engelli bireylere yönelik “İş Koçluğu” uygulamasını hayata geçirmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımız Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğünün koordinasyonunda çok sayıda kurumsal web sayfası, mobil uygulama ve e-devlet portal uygulaması geliştirilmekte ve geliştirmeye devam edilmektedir. Bakanlığımız bünyesindeki uygulama projeleri kurumsal öz kaynaklar ile açık kaynak yazılım alt yapıları ve teknolojileri kullanılarak geliştirildiğinden, herhangi bir maliyet gerektirecek satın alım süreci işletilmemektedir.

Diğer taraftan Sosyal güvenlik ve çalışma hayatı konularındaki çalışmalar esas olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görev ve faaliyet alanı içerisinde bulunmakla birlikte Bakanlığımız tarafından kadınların çalışma hayatında daha fazla yer alması ve güçlenmesi amacıyla uluslararası kuruluşlarla yürüttüğü “Türkiye’de Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Uygulanması Projesi” ve “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi” bulunmaktadır.

Bu Projelerden Bakanlığımızın ana yararlanıcı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın eş yararlanıcı olduğu “Türkiye’de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Uygulanması Projesi”nin uygulayıcı ortağı UN Women olup, Projenin paydaşları arasında TBMM Plan Bütçe Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu da yer almaktadır. 2020 yılı sonunda başlayan ve Aralık 2024’e kadar sürdürülen Proje ile Türkiye’de kadın erkek eşitliğine duyarlı planlama ve bütçeleme sistematik ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesi yoluyla kadınları ve kadın erkek eşitliğini daha da güçlendirmek amaçlanmıştır. Proje kapsamında yürütülen çalışmalar neticesinde 2023 OECD raporuna göre Türkiye, OECD genelinde kadın erkek eşitliğine duyarlı bütçelemeyi uygulayan 23 ülke arasında yer almıştır.

Bir diğer Proje olan “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi” Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı işbirliğinde, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Sabancı Vakfı tarafından yürütülmektedir. 2021 yılı sonunda başlayan Proje, 3 yıl süreli olup 2024 yılı sonunda tamamlanmıştır. Projenin amacı, NEET (ne eğitimde ne istihdamda) grubundaki genç kadınların sorunlarını ve ihtiyaçlarını daha görünür hale getirmek, yerel ve ulusal gündemdeki yerlerini pekiştirmek ve bu sorunların belirlenmesi ve ihtiyaçların karşılanması için mekanizmalar oluşturmaktır.

Pandemi sürecinde, kuruluşlarımızda çalışanlarımıza ve kuruluşlarımızda kalanlara yönelik olarak Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu ile istişare içerisinde, duyurular takip edilerek, uygulamaya ilişkin talimatlara riayet edilerek ve konuya ilişkin genelgeler çerçevesinde gerekli tedbirler alınarak süreç başarılı bir şekilde geçirilmiştir.